

En annan Ledamot uppgaf, hvilka personer man bör åberopa till vittnen, när man behöfver bevisa att man är

En ärlig man.

1:o Alla dem, hvilka man sjelf, eller genom vän och väns vänner, hulptit att vinna en orättfärdig sak.

2:o Alla dem, som hos den ärliga mannen ofta fått äta och dricka till öfverflöd, utan att behöfva bjuda honom tillbaka.

3:o Alla, som fått låna penningar i nödens stund, emot laglig ränta, och som ännu icke blifvit krafde, utan hoppas på prolongation.

4:o Alla dem, hvilka man *nyss* hulptit till någon syssla; men dröjer man att begära deras vittnesmål, så kan otacksamheten redan hafva tagit öfverhand.

5:o Alla dem, åt hvilka man gifvit hederliga presenter, julklappar och honorarier.

6:o Alla dem, för hvilka man vågat heder och ära, för att hjälpa dem från en gemen sak, hvilken man hållit hemlig och icke yppat.

7:o Alla dem, hvilka man gör till viljes i allt hvad de ästunda, och med hvilka man är af samma tanka, om det ock skulle gälla tredje mans oskyldiga skinn.

8:o Alla dem, hvilka man icke disputerat, utan alltid bifallit hvad de sagt.

9:o Alla dem, som man berömt i allt hvad de gjort, och beständigt smickrat, utan att se deras fel.

10:o Alla dem, till hvilka man sålt hvad de behöft, för bättre pris än alla andra, och på köpet beskedligt väntat med betalningen året om, utan att vara efterhängsen.

11:o Alla, öfver hvilkas tillfogade oförrätter man icke klagat, utan lidit och tålt dem med stillatigaude.

12:o Alla, till hvilka man betalt högre pris än alla andra, för hvad de haft att sälja, utan att pruta på det pris de begärt.

13:o Alla, hvilkas ovänner man baktalar och förföljer, liksom voro de tillika ens egna.

17:0 Alla hvilkas vänner man upphöjer och berömmar.
 Å! Gud ske lof, sade vår Ordförande; på det här viset kunna vi få mycket ärligt folk i landet. Hvarföre skriker man då, att ärligheten är försvunnen?

Ett arbete har inkommit, i afsigt att vederlägga ofoget af orimliga, dumma och otidiga

Kritiker.

Författaren fruktar, att antalet af nyttiga arbeten just därför är så ringa, att man ej vill ådraga sig kritiker af okunniga människor, som af oförstånd tadla allt. Han åberopar hvad von Dalin redan i sin tid sagt, att *en förnuftig läsares påminnelser är obilligt att förtryta; men då går det långt, när dumma, oförståndiga hufvuden göra sig en oförnuftig ära af, att sätta sina noter vid en skrift, som de icke mer förstå, än en del våra storpratande Statister veta Förstars intressen.*

Författarens arbete innehåller många upplysande anmärkningar; men man fann, att tryckningen deraf vore för det närvarande så mycket mer utan ändamål, som man funnit, att de svåraste syndare att omvända äro arga, dumma, egenkära och afundsjuka författare, och att, ju sämre de äro, ju mer ovett och oförstånd finner man i deras kritiker. I öfrigt syntes pluraliteten vara benägen att tro, det bristen på goda skrifter härleder sig dels från en verklig brist på goda författare, dels ock derifrån, att om en god skrift utkommer, så rättar man sig sällan derefter.

På Andra Häftet af Trompeten, äfven bestående af 32 Nummer, emottages prenumeration i Utter & Comp:s Boklåda med En R:dr Banko. Första nummern utkommer den 31 Mars.

N:o 32.

Trompeten

eller

Krigsförklaring emot allt ondt.

Tisdagen den 24 Mars 1812.

På vår fråga i N:o 15 & 16:

Hvad är orsaken, att i Sverige födas flera flickor än gossar?

hafva några svar inkommit. Ett af dem har till valspråk: *Heroum filii noxæ*. Förf. yrkar, att orsaken består i svaghet hos föräldrarna, och att starka föräldrar få flera gossar än flickor. Han gör derefter en beskrifning på nuvarande generation, som är så ryslig, att jag, för att ej skrämma slag på könet, icke vågar anföra mer än några korta utdrag. «Våra fruntimmer (säger han) äro, genom sin alltför tunna dräkt, som alldeles icke passar till vårt hårda klimat, behäftade med lungsot, gikt och andra kroniska olägenheter. De äro svaga, som ömtåliga blommor, hvartill äfven en oordentlig diet, nattvak och mycket té- och kaffe-drickande i sin mån bidrar. Men karlarne äro ändå sämre. De fleste äro redan på 25:te året så försvagade, att de se hemske ut och alldeles som lasarets-hjon, darra på benen, äro utan alla krafter, och bleke i synen som lik. Derifrån kommer också deras poltroneri, deras slafviska krypande, deras lättja i arbete, deras håglöshet, deras brist på karakter och manlighet, deras lycksökeri genom bivägar, i brist på skicklighet och arbetsförmåga, deras hastiga förgubbande redan i 40:de året. Med dessa krämpor

följer merendels ett ledsamt och misstänksamt humör. För den, som påminner sig, huru ungdomen såg ut för 30 år tillbaka, blir jemförelsen med den närvarande bedröflig. Sjukdomar af nuvarande moderna slag vöro då ganska sällsynta. Herr Osbecks välgörande upptäckt förtjenar i sanning en ärestod, och en förteckning på hans patienter skulle bli oräkneligt många gånger större, än den kunnat bli för 30 år tillbaka. Emedlertid är det Herr Osbeck man har att tacka för den återgerden, att Nationen med tiden icke dör alldeles ut. När någon af de moderna utlakade figurerna, med ullvador och flera andra fyllningar och stoppningar här och der, ändtligen gifter sig, för att bli född af sin hustru, så vet hon knappt af att hon är gift, oftare än mannens kinkiga och misstänksamma humör någon gång påminner henne derom. Får hon händelsevis barn, så är det gemenligen — en flicka, som är klen och sjuk när hon framfödes, och som med tiden, i fall hon får en lika så dålig man som sin söta pappa, skall lemna en ännu dåligare aföda än den närvarande. Förtäringen af starka drycker, toddi, punsch och dylika försvagande likörer, som ungdomen nu för tiden ganska tappert förtär på eftermiddags-stunderna, öka icke heller den aftynade propagations-kraften. I denna tvetydiga ställning är krutet i sanning en ganska vigtig upptäckt; ty skulle vi försvara oss på gamla viset med armstyrka, så vete Gud huru det gick. Det sämre folket har också gjort rätt vackra framsteg i brännvins-supande och i liderlighet, hvarigenom äfven deras krafter aftyna, och de sjelfve bli oduglige till all god verk. Det är rysligt att se pojkar redan i 12:te och 15:de året vara begifne på starka drycker och ofta bekajade med rätt dugtiga rus. Hvad skall man med tiden kunna vänta af sådana föräldrar? Qvinnor äro väl en stor Guds gåfva, när de äro goda och beskedliga, men med bara qvinnor kan likväl landet icke befolkas. Om nu antalet af gossar ärligen minskas, så är ju folkökningen omöjlig. Minskningen skall då bli en tydlig följd. Polygamien skulle väl hjälpa något, säger man; men — det som icke räcker till för en, kan ännu mindre räcka till för två.

En Anonym har insändt följande tankar angående

Skamlöshet.

Denna odygd yttrar sig på så många sätt, att dess fullkomliga beskrifning skulle bli ett ganska vidlyftigt arbete. Jag vill derföre nu endast hålla mig vid de utbrott, som bestå deri, att skryta med osanningar och med sin egen ofullkomlighet. Jag har, i detta afseende, ett alldeles fullkomligt exempel i Journalen för Litteraturen och Theatern N:o 298 den 21 Dec. 1811, der skamlösheten flödar öfver alla bräddar. Det är väl icke troligt, att *sjelfvesta* redaktören af denna Journal är författare till det arbete, som i samma nummer är infördt: men om författaren varit svag nog, att i sitt manuskript berömma non-sens; så är redaktören ändå svagare, som i sitt eget blad låtit införa sitt eget så oförtjenta beröm.

Jag framträder alldeles icke såsom domare i det införda tvistemämnet emellan Åskådaren och Litteratur-Journalen; ty en rättvis dom är snart fälld af hvar och en, som äger aldrig så liten tankekraft. Jag vill blott i förbigående nämna, att allt hvad i Journalen är infördt endast är ett omsägende af hvad Journalen sagt förut i samma ämne, och således icke kan vara mer *vederläggande* den andra gången, än det var *bevisande* den första; men jag fäster mig blott vid det som angår det olämpliga Journal-berömmet och vid redaktörens i noten yttrade tvekan, huruvida han skulle införa det eller icke; hvilken tvekan, som vill röja en modesti, den han likväl icke äger, alldeles är vederlagd genom *sjelfva införandet* af berömmet.

Yttrandet, att *Journalens utgifvare ansvarar för allt som han ej såsom insändt utmärker*, röjer mycken okunnighet i Tryckfrihets-lagen, hvilken Journalen likväl så ofta velat inbilla läsaren att han så grundligen förstår. Utgifvaren skall ansvara för allt som han inför, ehvad han är författare eller icke; ty han hade ju kunnat låta bli att införa det han ej är säker om, och just genom införandet har han iklädt sig ansvaret. Det andra yttrandet, att *Åskådaren har mycket orätt, om han vill gifva ut sitt omdöme för Allmänhetens*, är ej lämpligt af en Journal-skrifvare; ty hvad hindrar, att ju Åskådarens omdöme kan, snarare än Journalens, vara Allmänhetens? Minst af alla är det Journalen sjelf, som derom skall decidera; ty han är part i den frågan. Att åberopa efterverldens dom, som är Journalens tillflykt, för att skilja denna

tvist, är ej heller riktigt; ty samtiden, som fått betala fiolerna, måtte väl också ha ett ord i laget, som jag tror, och tvifvelaktigt ser det verkligen ut, om efterverlden någonsin kommer att läsa Litteratur-Journalen.

Att *Journalen, för Fäderneslandets Litteratur, varit af den mest välgörande inslytelse*, är, Gud bättre! icke sant; ty den har rakt motarbetat Litteraturen, aldrig hållit sin gissel öfver det odugliga, utan endast öfver det dugliga; sjelf anført de påtagligaste origtigheter, och just *nedsatt* sig sjelf, då den velat *nedsätta* andra; än mindre har den någonsin kunnat *utsprida ljus* eller *afböja origtiga begrepp*; ty till begge delarna är Journalen alldeles för svag.

Att *Journalen först höjde sin röst emot Anarkisterna*, föranleder mig till den frågan: hvilka äro då dessa *Anarkister*? Jag känner ingen. Men Journalen lär vara mörkrädd och se spöken der inga finnas. Mot hvad jag kallar Anarkister har Journalen visst icke vågat höja sin röst.

Att *Journalen återförde allmänna tänkesättet till riktigare synpunkter*, är detsamma som att säga det Allmänheten består af bara narrar, hvilka hvar och en annan narr kan narra till hvad han vill; men att säga, att det var *Journalen, som räddade tryckfriheten*, är ett verkligt non-sens, då det just var sjelfva Journalen, som yttrade sig, att *tryckfriheten ägde inga andra försvarare, än otidige ifrare och missbrukare af den rättighet hon gifver*. Således skulle ju Journalen sjelf antingen vara en ibland dessa *missbrukare*, eller också icke vara tryckfrihetens försvarare. Jag tror han var begge delarne.

Att *Journalen har ovänner*, är något som jag ej kan tro. Dertill fordras åtminstone *någon* merit; ty alla, som äro den förutan, få endast förakt eller medömkan: ej ovänskap. Redan i denna fruktan för ovänner ligger en sjelfkärlek och ett högmod, som ej bör äga rum.

Men innan jag slutar, bör jag också fästa mig vid den bedröfliga underrättelsen, som lemnas i N:o 297, att *författaren till Ströskrift utan prenumeration är oförtjent missgynnad af lyckan*. Jag beklagar honom af allt mitt hjerta. Jag skulle likväl önska att veta, hvari detta *missgynnande* består. Har han fått något fel på *själen*, så att hon är något för svart? har han blifvit bortkörd från någon Akademi? har han fel på *kroppen*? är ett ben eller arm borta? äro *ögonen* svaga? är ryggen trekantig? eller hur är det fatt? har han ej vunnit på lotteriet? eller hyad? — Men hur i all verlden kom Journalen att nämna *honom*, liksom ur luften? Jag finner honom ej nämnd i det blad af Askådaren, som Journalen då kritiserat. Är det då för att få befordran? Men det är ju icke vanligt att beklaga sig så i en Journal, då man är anonym. Men det är bra vanligt att vara tanklös, har jag märkt. Uttrycket: *oförtjent missgynnad af lyckan*, är också ganska olämpligt. *Oförtjent* kan ej nyttjas, så framt man icke har något att *pretendera*. Står då *lyckan* i någon obligation hos författaren? Hvad har författaren för rättighet att fordra något af *lyckan*? Är det ej så; hur kan man då säga — *oförtjent*? Lyckan står ej i obligation hos någon.

Tisdagen den 31 Mars utkommer nästa Nummer, eller den första af Andra Häftet. Prenumeration på 32 Nummer emottages i Utter & Comp:s Boklåda med En R:dr Banko.

STOCKHOLM, Tryckt hos CARL DELÉN.

N:o 33 och 34.

Trompeten

eller

Krigsförklaring emot allt ondt.

Tisdagen den 31 Mars 1812.

Förledne natt var för mig ganska orolig. Jag hade så många led-samma drömmar, och, ibland andra, en som fullständigt och på följande sätt föreställde

Tryckfrihetens Begrafning.

Främst gick, i egenskap af kyrkskrifvare eller likbjudare, Författaren till Litteratur-Journalen, dansande och sjungande Psalmen N:o 412 v. 26. Han bar i sin belönte *hand* en stor glaslykta med många brinnande ljus, som skulle föreställa Tryckfrihetens sköldemärke, hvilket vid grafven skulle sönderslås.

Derefter följde Liket, som bars af de Hrr Doktorer samt Öfver- och Under-Läkare, hvilka dels af rädsla, dels af egennyttia, dels af okunnighet, dels ock af idel välmening, kurerat ihjel den saliga döda med för många spanska flugor, blodiglar och otjenliga medikamenter, efter alltför konstiga recepter, hämtade dels ur den otydliga Farmakopén den 9 Mars 1810, dels ur Konstitutions-Utskottets betänkande i Örebro, dels ur Kongl. Svea Hof-Rätts Utslag angående Allmänna Opinionens Organ, dels ur Litteratur-Journalen, jemte flera odugliga skrifter. Liket var svept i alla de utkomna skrifter, som innehålla antingen förslag till nyttiga förändringar, eller ock klagomål öfver vissa personers orättvisa, försummelse, oduglighet och laster.

Efter Liket följde Enkan (Svenska Friheten), gråtande, i gestalt af en ung, skön qvinna, med smäck och stor slöja af krusflor. Hon sjöng Ps. N:o 309, och var omgifven af 23 Tröstare, af hvilka 15 voro af en enda släkt och 9 voro af en annan; men hon syntes misstänka så väl dem som deras Ordförande, liksom vore hon förut af dem bedragen.

Derefter kom Processionen. I sorgstället, eller mellanraden, gingo Svenska Akademiens Ledamöter, i den ordning de innehafva inom Akademien. De voro i djupaste sorgdrägt, med krusflor och punjetter. De sjöngo Ps. N:o 311. Derefter, i samma rad, gingo några *goda* författare och flera *verkliga* Patrioter, med hundna händer och sjungande Ps. N:o 269. — På högra sidan om de sörjande gingo, allt efter åldern i tjensten, alla orättfärdiga, vrångvisa, odugliga, okunniga och despotiska Domare och Embetsmän, starkt pudrade, med nöjda ansigten, stolta miner, armarna i sidan och sjungande Ps. N:o 304 v. 6 och 7, och N:o 307 v. 6. På venstra sidan gingo Samhällets alla öfriga kanaljer, allt efter värdigheten, tillika med alla half- och heldårar, som icke funnit sig väl af den saliga dödas åtgerder. Deras gång föreställde en glädjedans. De sjöngo Ps. N:o 411 v. 1, och N:o 317 v. 1. Processionen var omgifven af en stor del af Svenska Nationen, som, i sorgeskud, sjöng Ps. N:o 45 v. 3, 4 och 5; N:o 47 v. 7 och 8; N:o 49 v. 1, 2, 3, 5 och 6, och N:o 50 v. 6 och 7.

Vid ankomsten till grafven, som var ofantligt stor och djup, och sedan Processionen samlat sig omkring grafbrädden, skockade sig det åskådande Svenska Folket nära tillsammans, och, förrän Liket hunnit nedsättas, trängde sig så starkt inpå processionen, att Likbjudaren, Doktorer, bärare och tröstare, samt högra och venstra lederna föllo hufvudstupa ner i grafven. Likbjudaren började genast att i grafven sjunga Ps. N:o 26 v. 6, samt ur Kellgrens skrifter: *bind icke munnen till på oxen, som . . . som skrifver*. De öfrige, som nedfallit, sjöngo Ps. N:o 31, v. 1, 2, 3, 4 och 5; och menigheten sjöng Ps. N:o 38 v. 8.

Af bullret och hurra-ropen uppvaknade den saliga döda, som då befans fullkomligt lefvande, oaktadt här och der funnos djupa sår efter erhållna svåra blessyrer, hvilka troligen förorsakat den honom åkomna afdåning. Enkan sprang genast i famnen på sin älskade maka, till alla närvarandes förnöjelse. Emedlertid hade Stadens respektive dragare framfört ofantliga lass af alla, sedan Tryckfrihetens födelse, utkomna odugliga, lögnaktiga och förståndslösa skrifter, hvilka samt- och synnerligen kastades i grafhålet, för att betäcka grafvens nykomna Hrr invånare; men som desse voro af ett ganska stort antal, så dröjde det länge innan de fullkomligen kunde betäckas, ända intill dess man hann inkasta alla bundtarna af Litteratur-Journalens utkomna nummer, hvilka äntligen fyllde grafven; hvarefter en Polis-gevaldiger förkunnade, det hvar och en af Stadens invånare vore tillåtet att ditföra sopor till vidare betäckning. Återstoden af processionen, neml. Svenska Akademiens Ledamöter, som under återtåget ledsagade det välsignade paret, Tryckfriheten och dess gemål, samt de goda författarne af Patrioterna, vände med innerlig glädje tillbaka, under det hela folkskaran afsjöng Ps. N:o 84, hvarefter kanoner lossades, och jag vaknade, med ledsnad att min syn blott var — en dröm.

En af våra Ledamöter har framställt den frågan:

Hvartill tjänar det att skriva, när ingen rättar sig derefter?

Han hade sökt visa, att när de mest rörande och sedelärande skådespel ingenting annat uträtta, än att man röres och gråter på spektaklet, men glömmet bort hela sedeläran innan man väl kommit hem, så kunna sedelärande skrifter än mindre uträtta. Äro väl några laster utrotade genom skådespelen eller genom skrifterna? säger han. Gå icke ännu alla laster i svang? och är icke lättsinnigheten lika så stor, om icke större, än förr, oaktadt allt hvad man skrivit, predikat och föreställt på Teatern? Hvartill tjänar då att arbeta för-gäfvets, när ingen nytta förspörjes?

I allmänhet ser det väl så ut som Bror säger, sade Koftander; men man får väl icke därför alldeles öfvergifva allt hopp. Om sedelärande skrifter och skådespel numera icke kunna förbättra seder och moralité hos hvar och en af Nationen, så göra likväl de påminnelser, som genom dem meddelas, så mycket, att lasterne ej öka sig: att man åtminstone söker dölja dem, och att man blyges att visa dem alltför uppenbart; hvilket i annat fall icke skedde, om alla påminnelser och föreställningar saknades. För öfrigt, och om de ej verka nog allmänt, så är det likväl ofelbart, att de göra intryck på *några*, som taga sig till vara och söka bättra sig. Om deras förnämsta verkan ej sträcker sig till dem, som genom lång vana äro insöfde i laster och lättsinnighet, så verka de desto mer på den uppvoxande ungdomen, som är mer lätttrörd och mer bibehållit i sitt minne en god handledares lärör. Blir ungdomen genast väl bekant med dygden, och bli lasterne afmålade med de färger de förtjena, så måste både skådespel och goda skrifter än vidare rotfästa de sanna och rätta begreppen om dygd och last; men försummas ungdomens uppfostran, få lasterne i god tid taga insteg, och vises ungdomen förförande exempel, så medger jag, att både skådespel och moraliska skrifter föga verka, i synnerhet som man har den utvägen att ej *läsa* de sednare. Må därför den, som fått sig uppdraget att lära och ledsaga ungdomen, beständigt besinna att han har ett viktigt och ansvarsfullt kall, och att han har att välja mellan samtidsens och kanhända efterkommandes ve eller välsignelse öfver sin förvaltning; men må också ungdomen sjelf betänka, att Fäderneslandet väntar, i dem, redliga, dygdiga och nyttiga medborgare, och att de i tid böra förvärfva sig de egenskaper, som dertill fordras, på det Fäderneslandets hopp ej må slå felt, och de sjelfve ej anses med förakt af sina medbröder, som af dem ej kunna äga något biträde. För den redliga medborgaren och människovännen gifves föga någon så smärtande syn, som en vanvårdad ungdom, hvilken saknar de rätta begreppen om dygd och skyldigheter, och hvars tid ej användes att lära hvad hvar och ens fallenhet kan medgifva; men hans känslor

uppröras än mer, då han ser in i det tillkommande och finner att Staten i denna ungdom saknar det stöd den påräknat, och att Staten skall försvagas just af samma den ungdom, som bort vara samtidens hopp och bereda efterkommandes lycksalighet. Exempler af föraktade dygder och skyldigheter skola verka till en vidare försämring hos den då uppvoxande generationen, och Nationen skall omsider urarta till alla de laster, som äro människoslägtets plågoris, och omsider bli både deras egna och deras grannars afsky. Men — jag skall en annan gång tala mer om uppfostran.

I alla tider har åtminstone något slags vurm varit rådande. Man har sett krigs- och inkräknings-vurmen, utvandrings-vurmen, religions-vurmen, chevaleri-vurmen, musik-vurmen, dans-vurmen, ordens-vurmen, rimmare-vurmen, kalas-vurmen, brännvins-vurmen, ekipage-vurmen, byggnings-vurmen m. fl., och man har också sett

Representants-vurmen.

Det vill säga: *det ena för det andra.* Detta slags vurm har sträckt sig vida omkring. Det finnes representanter för en hel nation, som representeras genom Fullmäktige. Ingenting synes då naturligare, än att principalerna måtte få äga rättighet att sjelfve välja sina Fullmäktige. Detta inträffar likväl icke så alldeles, äfven i Sverige. Adeln väljes icke: den ärfver sin rättighet att vara representant; den väljes icke ens af sitt eget Stånd, och *caput familiae* är sjelfskrifven, äfven om han icke ägde sin egen familjs förtroende. Adeln utgör vid pass $\frac{3}{8}$ delar af Nationen, men föreställer likväl $\frac{1}{4}$ eller $\frac{200}{800}$ delar deraf, utan att dertill behöfva äga en enda medborgares röst. Presterne väljas ej heller af Nationen; de väljas af deras eget Stånd, som är 50 procent starkare än Adels-Ståndet, och utgör i smått och stort $\frac{2}{12}$ delar af hela Nationen; men de tala ändå för $\frac{400}{1600}$ delar, ehuru de ej fått röster af mer än $\frac{1}{12}$ delar. Borgare väljas ej heller af Nationen; de väljas af Stadsborna, och desse utgöra

inalles vid pass $\frac{1}{12}$ af hela Nationen. Borgare-Ståndet har likväl, liksom de andra, representations-rättigheten för $\frac{1}{4}$. Bonde-Ståndet väljes icke heller af Nationen; det väljes af sitt eget Stånd; men detta Stånd utgör vid pass $\frac{3}{4}$ delar af hela Nationen, eller Nationens pluralité; men representerar ändå blott $\frac{1}{4}$. Ofrälse Possessionater och Bruksägare äga ingen röst och ingen representant.

Domstolarne skola vara representanter af Lagarnes organ, eller af den allmänna rättvisan. Men ehuru rättvisan icke kan vara mer än en enda, ser man ändå desse representanter falla alldeles stridiga domar i en och samma sak, äfven der Lagen tyckes vara ganska tydlig. Antingen måtte således Lagen hafva gifvit alltför otydliga instruktioner åt sina Fullmäktige, och då är *den* felaktig, eller också måste någre af de representanter, som dömma tvertemot hvarandra i en och samma sak, se miste, med flit eller af okunnighet, och då äro *de* felaktige. Ingen må därför slå vad i förtid, huru en rättegång skall slutas, så länge det går an att hos den ena domstolen vinna och hos den andra totaliter tappa; men hvar och en olaglig dom skall likväl vara en autoriserad representant af Lagens bokstaf eller åtminstone af dess supponerade mening, liksom hvar och en usel eller oduglig Embetsman skall i sjelfva verket representera en fullkomlig; ty han är ej antagen för det han är oduglig, utan för det man tror att han är *duglig*.

Stjernor och band äro representanter af den nåd, som innehafvaren anses hafva förtjent för sina egenskaper eller för sina tjenster; men ofta äro de representanter blott af *favoriters* nåd.

Ett alldeles nytt slags representanter hör till sednare tiden: det, att Boktryckaren är författarens representant, men endast i ausvaret för hvad denne sednare brutit, ej i berömmet af författarens merit, och NB. (hvilket är märkvärdigt i vår Lag) endast då när Boktryckaren äger mer än 16 R:dr 32 sk., men ej då han äger mindre. Författarens ansvar för sitt brott ankommer således på Boktryckarens förmögenhet. Skulle representant-vurmen i denna del sträcka sig än vidare, så skulle på slutet alla brottslingar undslippa straff, hvilket

man i stället skulle pracka på de oskyldiga representanterna. Det har väl ännu icke sträckt sig längre än blott till penningböter; men per analogiam letar man sig väl äfven fram till representations-skyldigheten för kroppsstraffet. Man skulle då snart kunna bevisa, att den, som hugger en annan med en sabel, ej bör plikta, utan svärdfajaren, som sålt sabeln.

Ibland underliga representanter äro också pappers-representanterne, som representera på en gång både guld och hårdt silfver. Sådane äro sedlar utan fond, och Diskont-assignationer, för hvilka ingen insättning i Banken skett. Detta slags representanter hafva nu kommit ganska allmänt i modet, och synes alldeles hafva utträngt sjelfva principalerna. Men de uttränga också hvarandra. Man vet rätt nu icke hvar Banko- och Riksgälds-sedlarne tagit vägen; ty när man nu, annorstädes än i Banken, vill vexla en stor Bankosedel, så får man sällan annat än Diskont-sedlar och Filial-Diskonternas assignationer på Banken; och som rörelse-kapitalet säkerligen icke är mindre än det var förut, så är den tanken sannolik, att dessa sednare papper, åtminstone i södra orterna, utgöra nästan så stor summa, som Bankosedel-stocken utgjorde förut, och att antingen måste en motsvarande sedelstock hafva åter influtit i Banken, eller ock är rörelse-kapitalet af alla slags papper dubbelt större än förr. I förra fallet borde agio upphöra mellan Bankosedel och specie; i det sednare åter må man ej förundra sig att varuprisen höjas.

Karaktens-fullmakter äro också ett slags representanter, som göra innehafvaren till representant af hvad han icke är, och äro i sig sjelfva icke annat än ett dåligt kreditmynt, utgifvet utan fond, eller en förgyllning på en messingsdosa, för att inbilla folk att den är af guld.

Ibland andra besynnerliga representations-idéer, är också den, att undersåtare skola representera sin Konung, och en Konung åter representera sina undersåtare. Detta inträffar med Högsta Domstolen. Den representerar Konungens Domare-makt, ehuru Konungen sjelf har alldeles ingen, utan blott 2 röster, det vill säga $\frac{1}{2}$ af hela Do-

mare-makten. Men Konungen sjelf är likväl förpligtad, antingen han vill eller icke, att underskrifva och i sitt namn utfärda en dom, som han sjelf ej fällt, som han sjelf torde anse orättvis, men som han sjelf ej äger lof att ändra. Det är märkvärdigt att en Stats Sekreterare äger rättighet att vägra sin kontrasignation under en Konungs beslut; men en Konung äger ej rättighet att vägra sitt namn under en olaglig dom, som någre hans undersätare utfärdat.

I många flera fall än dessa begagnar man sig af representanter. Peruker, löshår, lösvador, oäkta juveler m. m. äro ej annat än representanter. Den uslaste af all representation är likväl den, när karlarne representera qvinnfolk, det må vara i hvad afseende som helst. Det blir väl en gång modet, att vilja hafva en *söt* karl och en *manhaftig* flicka. Förmodligen kan representant-vurmen gå än längre, sedan smaken allt mer och mer tilltagit, att vilja synas hvad man icke är; och snart skall, på det sättet, hela världen slutligen komma att spela: *det ena för det andra*, till dess en ny generation uppkommer, som äger vilja och medel att återtaga det förlorade människovärdet.

På Andra Häftet af Trompeten, äfven bestående af 32 Nummer, som utgivas inom Maj månads slut, emottages prenumeration i Utter & Comp:s Boklåda med En R:dr Banko.

N:o 35 och 36.

Trompeten

eller

Krigsförklaring emot allt ondt.

Fredagen den 3 April 1812.

Följande svar har inkommit på frågan om antalet af
Store Män.

«I N:o 15 och 16 af Trompeten är den frågan framställd: huruvida antalet af Store Män nu är större eller mindre, än fordom? — Man skall först vara ense om hvad man menar med *Store Män*. För min del är jag af samma tanke som Polysem och flere, att det gifs inga andra *Store Män* än *Snillen*, och att, för att vara en *verkligt* stor man, måste man äga ett *stort snille*. Man kan vara en ganska nyttig och dygdig medborgare och en skicklig Embetsman: man kan äga en och annan talang; med ett ord: man kan vara allt annat, men alldeles icke en *stor man*, utan att äga *stort snille*. Desse verka mindre på samtiden, än på efterverlden, om de icke äro uppsatte på höga äreställen; ty på lägre platser anses de merendels vara farliga irrbloss som förvilla. *Fanatismen och vidskepelsen* (säger Kellgren), *Embetsmanna-myndighet och meståflares afund* äro hvarje *snilles naturliga fiender, ständigt benägne, de förre af fruktan, de sednare af ilska, att misstyda allt*. Detta omdöme ankommer likväl på det mer eller mindre snille, som de högre personerne på samma tid äga: ju mindre de äro begåfvade med snille, ju råd-

dare äro de, och ju farligare anse de hvar och en man af snille. Deraf kommer också, att inga andra högt uppsatte personer, än de, som sjelfve äga snille, kunna fördraga dristiga sanningar, som framställas med styrka. Förtrytelsen öfver en dristig sanning är ett otvifvelaktigt bevis på litenhet i snille och karakter, och man kan taga för alldeles afgjort, att hvar och en medborgare, som fruktas af de höga, är begåfvad med snille, men åter, att alla de *fruktande* äga hvarken snille eller talang, och således äro ganska små, oakadt sin storhet. Föga har man funnit några Regenter, som med mer aktning ansett dristiga sanningar, än Augustus och Gustaf III; ty dessa sanningar tillkännagåvo, redan i och med deras framställning, att sagesmannen var öfvertygad om dessa Regenters ädelmod och storhet i själen. Dristigheten att framsäga en stor sanning närmade sig ock till dessa Regenters egen karakter; och det är blott *snillet*, som, ädelt och med hjeltespråk, framsäger en sanning; allt annat, utom *snillet*, är kraftlöst och — *kryper* för den mäktigare. Det är storheten i tanke och känsla, som rör *snillet* på thronen och i talarden: den som ej kan upplyfta sig dit, skall förgäfves försöka att röra; han skall blott — förtörna. Det är endast till en *stor* man, som en sann dristighet kan vågas: det är den *lilla*, småaktiga själen, som skall röras genom smickret, ej genom sanningen. Det är också endast småsjälar, som söka förringa stora män för vissa småfel; ty förtjensten se de ej, ehuru den är öfvervägande. För att nu behörigen kunna uppgöra antalet af store *män*, är det således nödigt att först uppgöra antalet af stora *snillen*; men denna fråga bör endast afgöras af *snillen*; ty det är blott *de*, som rätteligen förstå hvad ett snille är, och som icke förblanda det med vissa små och obetydliga *talanger*, hvilka gerna vilja låta titulera sig för *snillen*, ehuru en *narr* kan äga talanger, men aldrig sant snille.

Men — då nöden varit stor, har likväl, äfven hos en Regent af medelmåttiga egenskaper, sanningen, dristigt framställd af en stor man, väckt beundran, ej förtrytelse. Ett sådant exempel finnes anfördt i Abbé Millots Mémoires Politiques et Militaires, tryckta i Ma-

stricht 1777, Tome 4, sid. 405. Fältmarskalken Hertigen af Noailles skref år 1753 ett bref till K. Ludvik XV i Frankrike, just under en tid, då oordningarne inom Riket hade stigit till någon höjd. Denne Hertig var på sin tid en af Frankrikes yppersta män, som både med beröm kommenderat arméer och, i anseende till sina stora egenskaper, äfven varit nyttjad i ambassader. Han ägde, då han skref detta bref, en plats i Konungens Konselj, der han biträdde med sina mogna råd. Han tog afsked 1756, och oaktadt den frihets-anda, som framlyste i detta bref, bibehöll han sig i Konungens nåd ända intill sin död, som inträffade 10 år derefter, och han rådfrågades ofta i de vigtigaste ärenden. Han behöll sina rum på Versailles, jemte alla sina pensioner, och hans son blef hans efterträdare. Jag vill af detta bref göra ett kort utdrag:

«Mitt samvete, tillika med den ära och tro, hvarmed jag är Eders Maj:ts förbunden, ålägga mig att upptäcka för min Konung de känslor, som bo i mitt hjerta. Under mina tilltagande år, som hädanefter ej kunna bli många, skulle jag förtäras af den bittraste ånger, om jag försökte att för Eders Maj:ts dölja hvad jag vet, hvad jag ser och hvad jag hör af det som angår Rikets allmänna bästa, med hvilket Eders Maj:ts egen ära är så nära förknippad.»

«Det gifves botemedel för allt som kan hända, så länge Riksstyrelsen bibehåller sig i förtroende och myndighet; men när de känslor och de grunder aftaga och försvinna, som hos undersåten underhålla lydnad, undergifvenhet och kärlek till Konung och Fosterland, då blir, äfven under ett synbart lugn, faran större än man tror, och Fäderneslandet skrider oförmärkt till sin undergång.»

«Fransmännens naturliga böjelse är att älska sin Konung. Alla de, som nalkas E. M:ts person, öfverlemna sig med nöje åt de intryck, som E. M:ts vänlighet, godhet och nåd hos dem uppväcker. Folket tror i allmänhet, att det onda, som trycker dem, är okänt för Monarken, och att botemedel skulle uppsökas, om det onda vore Regenten bekant. Denna tanke är tröstande för Nationen, och underhåller för någon tid kärleken till Monarkens person. Men dessa

känslor försvinna, när missnöjet blir allmänt, när äfven den minsta medborgare är derom underrättad, och när det onda märkes både inom och utom Riket. Då kan man ej längre föreställa sig att husbonden som sjelf är vittne till allt hvad som sker, icke skall känna oordningarna; och den tanken hos Allmänheten, att Konungen *tål* dem, förstör på en gång den högaktning, som främmande makter böra äga för E. M., och afvänder tillika undersåtarnes kärlek från E. M:ts person.»

«Oordningar och oro uppfylla alla ställen i Riket; sjelfsväldet har stigit till den största höjd som är möjlig; man känner ej mera hvarken reglor, anständighet eller lydnad; hvar och en syftar att göra sig sjelfrådlig; man ser ej annat än missnöje och hör icke annat än knot; all täflan i Nationen är försvunnen; alla nyttiga kunskaper föraktas, och sådane män, som kunna tjena Riket, blifva så sällsynte, att man nu näppeligen kan uppräknas några få. Man fiker ej efter andra medel att göra lycka, än sådana, som vinnas genom konster och illgrepp, samt af Hofvets ynnest och beskydd; kärleken till Fäderneslandet och till Franska namnet anses löjlig att nämna; en falsk filosofi har insmygt sig, som småningom leder till lättja och öfverflöd; man betraktar med kallsinnighet det onda, som plågar oss, och då man någon gång talar derom, sker det endast för att deraf få anledning att tadla Rikets styrelse.»

«Sakerne äro komne till den höjd, att nödvändigheten fordrar en snar och kraftig hjälp. Likväl har man vågat påstå i E. M:ts Konselj, att sådant är omöjligt; men ingenting är omöjligt för en Konung som *vill*, och när hans vilja är beledsagad med eftertryck.»

(Här uppräknas åtskilliga händelser, som Marskalken ansåg vara orsaken till det onda.)

«Med E. M:ts tillstånd bekänner jag, att närvarande tider ej verka annat än håglöshet; de göra hvar medborgare modfälld, så att äfven den dygdige är frestad att öfvergifva det allmänna bästa, och att endast tänka på sin egen räddning. Mina år och den långa tid jag uppoffrat i E. M:ts tjänst borde förmå mig att tänka på eget

Iugn, om icke min tillgifvenhet för E. M:ts person qvarhållit mig i Rikets tjenst.»

«E. M. täckes förlåta, att jag vågat ingå i en så bedröflig målning af de oredor, som plåga oss; men detta blir också det sista försök, mitt nedslagna mod tillåter mig att göra.»

«Endast en rättvis förtröstan på min Konungs ärlighet, upprigtighet och kärlek för sanning, kunna förmå mig förklara, att E. M:ts styrelse försvagas, dess myndighet förloras, och alla de band, som fäst at Honom och Folket tillhopa, dagligen sönderslitas.»

«Det gifves få personer vid Hofvet, som icke hellre välja ett försigtigt stillatigande, än den utväg jag nu vidtagit; men ett sådant stillatigande är straffbart; det skulle ofelbart medföra de olyckligaste påföljder; det skulle verka förökade oredor, hvilka slutligen ej kunde botas. Dessa åter, då de äntligen visa sig i all deras förstörande makt, öfvertyga slutligen Konungar, ehuru ofta för sent, att de ej ägt någon upprigtig tjenare, som varit dem personligen tillgifven; men väl ägt hofmän, smickrare, samt svaga, egenlyttiga och torde hända otrogna, rådgifvare.»

Något i anledning af Nya Posten, N:o 23 och 24 detta år.
(Insändt).

Utgifvarne af Nya Posten hafva tillkännagifvit sin välgrundade öfvertygelse, att den redan påbörjade rättegången angående *Artikeln om Riksdagens flyttning till Örebro*, skall sluta sig till *Författarens fördel och qvarstaden bli häfven*. Man önskade att veta hvarifrån denna välgrundade öfvertygelse kan vara hämtad; ty att nu kunna säga förut, huru en rättegång, som skall afdommas efter Tryckfrihets-Förordningen, må utfalla, det är ett försök, som öfvergår de flesta Juristers förmåga. Att rättegången kan så vida utfalla till *Författarens fördel*, att han kan undgå penninge-böter, det är väl en möjlighet, om det är sant som säges, att *Boktryckaren Marqvard*, ehuru han företett *öppen namnsedel*, ändå blifvit af *Stockholms Stads Kämnärs-*

Rätt ålagd att sjelf svara, och att Författaren ej blifvit ansedd såsom part, hvaraf lärer följa, att Boktryckaren, ehvad han äger namnsedel eller ej, förseglad eller öppen, skall alltid komma att ansvara, och Hrr Författare gå onäpste; men deraf följer ändå icke att öfvertygelsen om *qvarstadens häfvande* blir realiserad. Den som sagt A, måste också säga B., ty annars är man ej consequent; och att i förtid skrika ut att man skall vinna, har ofta gjort, att man så mycket snarare förlorat. Domare och parter få icke alltid tänka lika.

En Herr S—n yttrar sig i N:o 23, i anledning af Grosshandlaren Scheves besvär, att något så *obehagligt* och *obevist* yttrande ej varit *framkastadt* i allmänna papper, som Hr Scheves uttryck, att *han vet förut hur det går, om trenne namngifne Ledamöter utgöra pluralité.* Att detta yttrande är något *obehagligt*, för dem det angår, kan väl icke bestridas; men deremot är det långt *obehagligare* för en part, att bli orättvist dömd. Att detta yttrande är *obevist*, det kan man ej påstå med lika säkerhet. Hr Scheve är i min tanke alldeles ursäktad, om han från förflutna händelser skulle tilltro sig kunna sluta huru det möjligen kunde gå med honom sjelf. Af tryckta handlingar i vissa märkvärdiga aktioner på 1790 talet, af Protokoller och Handlingar emellan Kammar-Revisionen och Hr Presidenten Grefve Munck, tryckte hos A. Zetterberg 1790, och af tryckta Handlingar 1809 och 1810, i en viss namnkunnig process de sednare åren, kan han hämta anledning till många rätt *obehagliga* slutsatser och omdömen öfver dessa och många andra Embetsmän; och om han läser ett visst Embets-Memorial af en Aktor i sistberörde rättegång, hvilket är tryckt under den passande rubriken: *Förödelsens styggelse*, så äger hans farhåga mycken grund; ty den som kan underteckna ett sådant memorial, (hvilket icke heller blef af domaren i någon minsta omständighet antaget, och således i och med detsamma är ansedt såsom *obehörigt*), den är antingen mer okunnig än för en Embetsman bör vara tillätit, eller också sätter han icke något värde på sig sjelf eller på sin heder, om han, för att ställa sig in, undertecknar ett Embets-pasqvill, som strider emot hans öfvertygelse.

Den Aktor, som kan påstå att en Embetsman bör mista tjenst och ära, och tillika sitta 14 dagar på vatten och bröd, för det han skall varit utur Staden utöfver ett dygn, utan att något i tjensten blifvit försummadt och utan att angifvelsen ens är bevist, den kan lika så snart såsom *domare* fälla en sådan *dom*; ty en Aktor med ära och förnuft påstår ej annat, än just jemt hvad han skulle ålägga, om han sjelf vore *domare*. Jag undrar således ej att Hr Scheve vill vara försigtig, ty hvem vill förlora en process, som han tror vara laglig och rättvis?

Men att uppställa detta, ej utan anledning, af Hr Scheve gjorda förbehåll, såsom något värre och svårare än det i Nya Posten N:o 18 fällda yttrande om en af Regeringen vidtagen åtgärd, att *intet enda af de i Regeringsformen medgifna skäl kan framdragas, som kunde gifva ett sken af orsak till Riksdagens flyttning*, och hvaraf också följer att Regeringens åtgärd vore stridande emot konstitutionen, det är något för öfverdrifvet. Jag vill visserligen ej förena mig med den oförsonliga Aktor, som i Litteratur-Journalen N:o 68 och 71 framträdte emot Nya Posten, ty hans Advokatur går löst på ej mindre än lifvet, och är således alltför öfverspänd; men att rent ut säga, det ett sådant yttrande om Regeringen är mindre svårt, än att en part säger sig *veta förut hur det går*, om 3:ne namngifne Ledamöter utgöra pluralité, hvilka förut i allmänna papper fått hålla till goda betydliga anmärkningar, som ej kunnat vederläggas, det är att uppflytta dessa Ledamöter till ett slags Majestät, och deremot nedflytta sjelfva Majestätet till parallelen af en liten obetydlig individ. Blott denna jemförelse är, i min tanke, många gånger gröfre, än begge de artiklar tillsammanstagne, hvarom nu är fråga.

Herr von E. i N:o 24 går än starkare på. Han far ut emot Hr Scheve, liksom Litteratur-Journalen emot Nya Posten. Han kallar Hr Scheves uttryck *smädelse*, NB. för det han ej producerat bevis. Tillkommande Utslaget blir bevis nog huruvida hans *gissning* inträffar: redan tryckta handlingar åter äro gilltiga skäl för hans *misstanke*; ty hvad som händt andra, kan ju också lika lätt hända Hr Scheve, och det som är till så betydlig del bevist, kan aldrig få namn af *smädelse*; det är blott ett *misstroende*, som är ganska förlätligt. I Hr Scheves ställning hade jag tänkt just som han, ty jag bekänner upprigtigt, att jag aldrig någonsin litar på en Embetsman, som gått emot sin öfvertygelse; vore det också blott en enda gång, ty sedan isen är bruten är allt möjligt. Om Hr Scheves förmodan skulle innebära en fruktan, att han kunde bli orättvist dömd, så följer ej deraf, att han anser sjelfva domaren verkligen *vilja vara orättvis*, ty dertill fordras *uppsåt*; men en orättvis dom kan ju också fällas genom *oförstånd* och genom ett blindt förtroende till *myndiga rådgifvare*, utan att därför åsyfta verklig orättvisa *med vett och vilja*.

Om slike *smädelser* kunde bli ostraffade, så uppfyllde ej tryckfriheten sitt ändamål, säger vidare den stränge Hr von E. i sin ifver. Han är ett Journal-eko af den tonen, att Embetsmän aldrig böra misstänkas. Laga då så, att

de ej sjelfve gifva anledning dertill, ty förr är det fåfängt att skaffa dem förtroende, äfven om man skulle straffa de klagande parterne aldrig så strängt. Men — hvarför raka till vägs med sådan obetänksamhet, *min* Hr von E.? Tänk om nu hela saken hänger så tillsammans, att Hr Scheve sjelf, eller hans ombud Hr Lindström, eller någon af deras vänner, förut förfrågat sig hos de namngifna Ledamöterna, för att inhämta deras tankar, och funnit dem alldeles vara stridande emot Hr Scheves önskan: är då också Hr Scheves med sanning enliga uttryck smädligt, att han *vet förut hur det går?* Ligger väl då i detta yttrande något allmänt tillmäle att man af dessa Ledamöter aldrig har någon rättvisa att vänta? Och är det väl något annat än ett förklarande, det han vet, att desse Ledamöter anse nu ifrågavarande sak ur en annan synpunkt än Hr Scheve? Frågan är ju ej om desse Ledamöters *allmänna* tänkesätt, utan blott hvad de tänka i *denna* sak. Denna möjlighet har Hr von E. icke kommit ihåg. Han har således ljugit, då han säger att han är *opartisk*. Den opartiske dömmar icke blindvis. Svenske författare äga en särdeles fallenhet att uttyda andras ord efter eget behag; och af deras sätt att uttyda, kan man med full säkerhet sluta till det mer eller mindre ädla i Hrr Författares egna karakterer.

Herr von E:s yttrande om Allmänheten vill icke öfverensstämma med sanning. Allmänheten, *min* Herre, tro mig, föraktar och misstror hvar och en Embetsman, som icke fullgör sin skyldighet, och Allmänheten önskar så väl att den oredlige eller odughige utmärkes, som att den redlige berömmes. Huruvida den mindre delen af *min* Herres allmänhet består af skugggrädda poltroner och lismare, som han säger, det lemnar jag derhän. Hos den *verkliga* allmänheten förhåller det sig så.

Men *mine* Herrar S—n och von E., jag skall underrätta Er, att Journalister ej äro behörige att granska skrifter, som bero på domarens pröfning. All sådan granskning är att obehörigt vilja lära domaren, huru han skall dömma i frågan. Att Hr Scheves besvär äro *tryckta*, ger ej en Journalist större rättighet att klandra *dem*, än han skulle äga att klandra ett *Utslag*, blott ur det skäl att det är tryckt. Utslag och besvärsskrifter tryckas ej för att få Allmänhetens eller någon Journal-skrifvares dom *tryckt*, utan endast för att låta Allmänheten veta hur det *går till*, och för att låta Embetsmän, som bära sig illa åt, få skämmas inför publiken och taga sig till vara en annan gång. Det är ofta den enda upprättelse man kan få.

I öfrigt — hvad tycka väl Herrarne om sjelfva Processen och ÖfverDirektören Bergmans tillika med Sjötulls-Rättens förfarande i målet? Hvarför ha Herrarne ej yttrat sig något derom? Det är ju också tryckt och följaktligen, enligt Herrarnes tanke, också understäldt Allmänhetens dom? Om Hr Scheve en annan gång skulle råka ut för samma Öfver-Direktör och samma Sjötulls-Rätt, männe han icke skulle våga säga, att han *vet förut hur det går?* Brändt barn skyr alltid för elden. von K...

Rättelse.

Sid. 136, rad. 12 står: hafva — läs: heta.

STOCKHOLM, Tryckt hos CARL DELÉN.

N:o 37, 38, 39 och 40.

Trompeten

eller

Krigsförklaring emot allt ondt.

Tisdagen den 7 April 1812.

Utkast till en förändrad Beskattning.

(Insändt af en Anonym).

Man torde kunna taga för afgjort, att Statsinkomsterne fordra en tillökning af 3 millioner R:dr, utom de hittills varande ordinarie inkomsterna, och utom den bevillning, som skall erläggas för rättigheten att bränna brännvin, i hvilka 3 millioner nuvarande bevillning likväl inbegripes, hvilken följaktligen med 1,200,000 ännu bör tillökas, när den ej utgjort mer än 1,800,000 R:dr i stället för $2\frac{1}{2}$ million. Men som Statens ordinarie utgifter öfverstiga Statens ordinarie inkomster, och en välbeställd ordning oundvikligen fordrar, att de ordinarie inkomsterne bestämmas till ett lika belopp, som ordinarie utgifterne, så synes en så stor del, af de felande 3 millioner R:dr, böra hänföras till ordinarie inkomster, som svarar emot ordinarie bristen, och ej mer beräknas under titel af bevillning, än så mycket som fordras till de extraordinära behofven, med hvilkas upphörande också den delen af beskattningen, som anses vara bevillning, framdeles kommer att upphöra.

Den principen, att all jord bör beskattas lika, och att måttstocken bör vara dess rymd och bördighet, lärer ej kunna bestridas,

såsom politiskt riktig; men då en sådan beskattning, i synnerhet nu, då den oroterade jorden nyligen fått vidkännas en dryg utgift genom den nya roteringen, skulle för flera Säteri-innehafvare blifva ganska kännbar, och i visst afseende äfven kunna sägas förnärliga ägande-rätten, torde tiden ännu icke vara inne, eller tänkesätten nog sammanstämmande, för att väcka en fråga af så grannliga beskaffenhet som denna, utan torde den hellre böra uppskjutas till framtiden, och emedlertid påtänkas andra utvägar.

Det kan likväl icke vara otjenligt, att emedlertid här visa, hvad genom denna beskattning skulle kunna ynnas.

Om det antages, att 3:dje kornets afkastning är det minsta, och 6:te kornets afkastning det högsta, som vid en beskattning bör kunna komma under beräkning (emedan hvarken lättjan och värdslösheten böra uppmuntras, eller idogheten betungas), och man derjemte med full säkerhet kan antaga $\frac{1}{2}$ million tunnors utsäde på säteri och frälse-jord; så gör, efter $4\frac{1}{2}$ korn, afkastningen 2,250,000 tunnor säd, och tionden således 225,000 tunnor, hvaraf Presterskapet åtnjuter $\frac{1}{3}$, och de öfrige $\frac{2}{3}$ utgöra 150,000 t.r. Om åter endast half skatt skulle erläggas i 30 år, så utgjorde skatten årligen under samma tid 75,000 t.r, eller, å 5 R:dr, i penningar R:dr 375,000. Ängen borde, likasom åkern, kunna betala tionde. Ängen kan med säkerhet beräknas till 700,000 tunnland, som, å 50 lisp. på tunnlandet och 5 sk. 4 r. pundet, gör, i half tionde, 1,750,000 lisp., eller i penningar nära . R:dr 200,000. Tiondedelen af den skog, som säljes, torde, om blott hälften beräknas, kunna upptagas till åtminstone . . R:dr 25,000.

Summa R:dr 600,000.

Den redan beskattade jorden utgör vid pass 1 million tunnors utsäde och 1,400,000 tunnland äng. Tionde af åker, äng och skog, samt af fiske, vore det enklaste beskattningssätt, och mera beqvämt än det förra. Åkertionden borde betalas i säd, men den andra i penningar. Tionden borde utsättas hvart tionde år. Detta sätt vore också mindre tryckande, om dagsverken och räntepersedlar tillika då upphörde.

Förr än denna reglering skett, kan man icke säga att beskattningen på Svenska jorden utgår efter billiga och rättvisa grunder. Men — man måste förmodligen lemna denna åtgärd åt en annan tid, och nu inskränka frågan blott derhän, huru det närvarande Statsbehovvet må med minsta olägenhet på annat sätt kunna fyllas.

Till den beskattning, som torde böra hänföras till ordinarie Stats-inkomst, utan att vara underkastad förändring, kan man räkna följande inkomster. Först är likväl nödigt att antaga, såsom en hufvudgrund, att, då jordens afkastning i flera sekler blifvit beskattad till $\frac{1}{10}$:del, böra också penninge-kapitaler och andra rörelser draga en lika skatt, eller $\frac{1}{10}$:del af deras behållna afkastning. Skälet är så mycket större, som principen för all beskattning bör vara densamma, och jordens beskattning i alla fall ändå är större, enär tionden utgår, ej endast af behållna afkastningen, utan också af det arbete och den kostnad, som derpå är använd; hvaremot penninge-räntan fordrar hvarken arbete eller kostnad.

Ordinarie inkomster.

1:o Tionde-afgift af inkomsten för alla Qvarnar, hvori likväl den gamla skatten bör inbegripas.

Anm. Qvarnarne äro 300. Om de per medium beräknas till 2 par stenar, samt 2 kappars tull och 150 dagars mäld à 10 tunnor om dagen, så utgör 10:de delen af tullkapparna 5400 tr spannmål, eller i penningar 27 à 30,000 R:dr. Hvad mälden kan vara högre och stenparen flera, anses kunna svara mot den gamla skatten.

2:o Städernas jord synes böra beskattas i penningar, allt efter beskaffenheten, ifrån 1 R:dr till och med 5 R:dr tunnlandet. Ängen åter till 10:de afgift.

Anm. Städernas jord utgör, efter uppgift, 31,655 tunnland. Om den per medium anses kunna bära en skatt af 1 R:dr 24 sk. tunnlandet, så uppkommer en ny skatt af 47,482 R:dr, ängen obe-